

Marek Obrębalski, Elżbieta Sobczak

WSKAŹNIKI STRUKTURALNE W RAPORTACH KOMISJI EUROPEJSKIEJ A INFORMACYJNE MOŻLIWOŚCI POLSKIEJ STATYSTYKI PUBLICZNEJ

1. Wstęp

Procesy integracyjne zachodzące w Europie spowodowały powstanie systemu wzajemnych współzależności społeczności europejskiej. Dotyczą one wielu aspektów funkcjonowania państw europejskich: politycznych, społecznych, gospodarczych, kulturowych, technologicznych, instytucjonalnych, ekologicznych itp.

31 marca 1998 r. oficjalnie rozpoczęły się negocjacje Polski z Unią Europejską, związane z przystąpieniem naszego kraju do tej organizacji. Wiąże się to niewątpliwie z koniecznością dostosowywania się wielu płaszczyzn działalności państwa oraz jednostek gospodarczych i instytucjonalnych do uwarunkowań Unii Europejskiej. Dotyczy to również sfery funkcjonowania polskiej statystyki publicznej, która stanęła w obliczu nowych wyzwań. W tej nowo zaistniałej sytuacji statystyka publiczna w Polsce musi nie tylko sprostać procesom transformacji systemowej zachodzącym w kraju, ale również dostosować się do wymagań Unii Europejskiej. W warunkach funkcjonującej gospodarki rynkowej, widocznych przemian ustrojowych, a także wobec integrującej się Europy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, każdy z elementów mniej czy też bardziej złożonego systemu terytorialnego powinien być przedmiotem rozległych działań monitoringowych. Uwarunkowania te wskazują wyraźnie na istotne znaczenie zagadnienia odpowiednich podstaw informacyjnych bieżących i długofalowych decyzji podejmowanych w różnych skalach przestrzennych (w tym międzynarodowej, krajowej i regionalnej).

Rada Europy na specjalnym posiedzeniu w Lizbonie w marcu 2000 r. wyznaczyła dla krajów Unii Europejskiej na pierwszą dekadę XXI wieku następujący cel strategiczny: stać się najbardziej na świecie konkurencyjną i dynamiczną, opartą na zasobach wiedzy, gospodarką zdolną do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, a zwłaszcza wzrostu liczby i jakości miejsc pracy oraz większej spójności społecznej. Na tymże posiedzeniu wskazano także na konieczność systematycznej obserwacji i oceny stopnia przybliżania się do tak określonego celu strategicznego.

Celem tego opracowania jest identyfikacja informacyjnych możliwości sprostania przez polską statystykę publiczną wymogom sporządzania przez Komisję Europejską rocznych syntetycznych raportów. Identyfikacji i pomiarowi zmian w różnych segmentach społecznej i gospodarczej rzeczywistości poszczególnych krajów Unii Europejskiej służą zbiory dziedzinowych wskaźników strukturalnych. Kraje zgłaszające akces do Unii Europejskiej, w tym Polska, powinny zatem ocenić stopień kompatybilności informacyjnej i metodologicznej w tym zakresie. Próbę takiej oceny podjęto w niniejszym opracowaniu.

2. Wskaźniki strukturalne w syntetycznych raportach Komisji Europejskiej

We wrześniu 2000 r. Komisja Europejska przyjęła listę 35 wskaźników strukturalnych, które zostały wykorzystane przy opracowywaniu syntetycznego raportu o stanie krajów Unii Europejskiej. W dalszych działaniach celem prac Komisji było:

- udoskonalanie jakości wskaźników strukturalnych, aby umożliwiły one jak najbardziej dogłębną analizę i wnioskowanie,
- opracowanie precyzyjnych definicji wskaźników,
- uwzględnianie nowych priorytetów polityki Unii Europejskiej poprzez modyfikację istniejących wskaźników lub opracowywanie nowych.

Biorąc to pod uwagę, Komisja Europejska opracowała zestaw 36 wskaźników strukturalnych przeznaczonych do sporządzenia raportu syntetycznego za 2002 rok. Wskaźniki te zostały pogrupowane według sześciu następujących grup tematycznych:

1. Ogólne tło gospodarcze.
2. Zatrudnienie.
3. Innowacje i badania naukowe.
4. Przemiany gospodarcze.

5. Spójność społeczna.

6. Środowisko.

Obowiązujący zestaw wskaźników strukturalnych uwzględnia zatem trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy, społeczny i środowiskowy.

W 2002 roku wprowadzono dziewięć nowych wskaźników. Pięć spośród nich dotyczy stanu środowiska naturalnego, dwa – sfery zatrudnienia, jeden – badań i innowacji, a jeden – reform gospodarczych. Zrezygnowano jednocześnie (w porównaniu z listą z 2001 r.) z ośmiu wskaźników strukturalnych.

Podstawową cechą zestawu wskaźników jest ich niezbyt duża liczebność, która umożliwi większą koncentrację na jasnych i użytecznych informacjach, jakie z nich wynikają. Ponadto zapewniają one zachowanie równowagi między poszczególnymi dziedzinami tematycznymi, poprzez opracowanie jednakowej liczby wskaźników dla każdej z nich (po 6 wskaźników strukturalnych). Dokonując wyboru wskaźników, kierowano się również ich prostotą, spójnością, dostępnością, porównywalnością (nie tylko w krajach członkowskich), wiarygodnością źródeł oraz tym, by nie obciążały zbytnio krajowych służb statystycznych.

Wskaźniki strukturalne nie dotyczą, jak dotychczas, krajów kandydujących do Unii Europejskiej. Jednakże Eurostat (urząd statystyczny Unii Europejskiej) współpracuje już z krajami kandydackimi, w tym także z Polską, w celu przygotowania ich do zapewnienia i udostępniania informacji umożliwiających stosowanie zestawów wskaźników strukturalnych od 2003 roku. Listę wskaźników strukturalnych obowiązujących w roku 2002 (wraz z ich definicjami i celami stosowania) zawierają tab. 1-6.

Wskaźniki dotyczące ogólnego tła gospodarczego (tab. 1) ilustrują sytuację gospodarczą kraju, w tym kierunek przemian strukturalnych i efekty reform gospodarczych. Wśród tej grupy wskaźników w 2002 roku nie wprowadzono zmian.

Wskaźniki te umożliwiają ocenę wzrostu gospodarczego, standardu życia ludności, kondycji środowiska makroekonomicznego danego kraju, jak również postępów w osiągnięciu pełnego zatrudnienia i zwalczaniu alienacji społecznej.

Kolejną dziedziną opisywaną przez wskaźniki strukturalne jest zatrudnienie. Nowymi (w roku 2002) wskaźnikami są: różnicowanie płac według płci oraz wypadki przy pracy (śmiertelne i poważne). Ilustrują one postępy w zakresie zwalczania dyskryminacji płciowej oraz poprawy jakości pracy. Poziom wypadkowości jest fundamentalnym aspektem oceny jakości pracy. Pozostałe wskaźniki z tej dziedziny (por. tab. 2) mogą natomiast

Tabela 1. Wskaźniki strukturalne dotyczące ogólnego tła gospodarczego stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	PKB na 1 mieszkańca Realna stopa wzrostu PKB	PKB na 1 mieszkańca (według parytetu siły nabywczej ludności) Wskaźnik wzrostu PKB (w cenach stałych z 1995 r.)	Ocena wzrostu gospodarczego oraz standardu życia ludności
2	Wydajność pracy	PKB na 1 zatrudnionego (według parytetu siły nabywczej ludności) PKB na 1 godz. pracy (według parytetu siły nabywczej ludności) w relacji do przeciętnego poziomu w krajach UE (UE15 = 100)	Ocena globalnej efektywności gospodarki
3	Stopa bezrobocia	Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz w podziale na kobiety i mężczyźni)	Pełne zatrudnienie, zwalczanie alienacji społecznej
4	Stopa inflacji	Roczna zmiana procentowa ujednoliconego wskaźnika kosztów utrzymania	Ocena kondycji makroekonomicznej
5	Realny wzrost jednostkowych kosztów pracy	Wskaźnik wzrostu poziomu relacji wysokości wynagrodzenia na 1 zatrudnionego do PKB na 1 zatrudnionego (w cenach bieżących)	Ocena kondycji makroekonomicznej
6	Równowaga publiczna	Wysokość zadłużenia publicznego netto w relacji do PKB (w %)	Ocena kondycji makroekonomicznej

Źródło: Communication from the Commission of the European Communities.

stanowią podstawę oceny sytuacji na rynku pracy, z uwzględnieniem postępów w zakresie osiągania pełnego zatrudnienia, zwiększania liczby miejsc pracy, zmniejszania poziomu alienacji społecznej oraz podatkowego obciążenia nisko zarabiających i nisko wykwalifikowanych pracowników.

Wskaźniki opisujące innowacje i badania naukowe (por. tab. 3) umożliwiają ocenę innowacyjności gospodarki, efektów prac badawczo-rozwojowych, stopnia informatyzacji społeczeństwa oraz jakości zasobów ludzkich. Duży nacisk w tej grupie wskaźników strukturalnych położono zatem na ocenę sposobu zarządzania i gospodarowania opartego na wiedzy. Nowym (w 2002 r.) wskaźnikiem w tej dziedzinie jest liczba doktoratów w dziedzinach nauk technicznych i ścisłych. Jest to miernik ilustrujący poziom bieżących i przyszłych możliwości zasobów ludzkich w tworzeniu, rozpowszechnianiu i wykorzystywaniu nowoczesnej wiedzy.

Tabela 2. Wskaźniki strukturalne dotyczące zatrudnienia stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	Wskaźnik zatrudnienia	Udział zatrudnionych w wieku 15-64 lat w ludności w wieku 15-64 lat (ogółem i według płci)	Pełne zatrudnienie
2	Wskaźnik zatrudnienia pracowników starszych	Udział zatrudnionych w wieku 55-64 lat w ludności w wieku 55-64 lat (ogółem i według płci)	Pełne zatrudnienie, zwalczanie alienacji społecznej
3	Zróżnicowanie płac (według płci)	Współczynnik przeciętnego godzinowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn (dla pracujących co najmniej 15 godz. tygodniowo)	Zwalczanie dyskryminacji płciowej
4	Wskaźnik opodatkowania nisko zarabiających pracowników	Udział kwoty podatku dochodowego wraz z innymi opłatami pracodawcy i zatrudnionego pomniejszonej o kwotę świadczeń gotówkowych w ogólnej wysokości kosztów pracy nisko zarabiających (w %)	Siła nacisku wywieranego przez opodatkowanie na zatrudnionych, zwłaszcza nisko zarabiających i nisko wykwalifikowanych robotników
5	Kształcenie ustawiczne	Udział ludności w wieku 25-64 lat uczącej się w szkołach Udział dorosłych w szkoleniach dłuższych niż 4 tygodnie	Pełne zatrudnienie, wzrost liczby i jakości miejsc pracy
6	Wypadki przy pracy	Liczba poważnych (ciężkich) i śmiertelnych wypadków przy pracy na 100 tys. zatrudnionych	Jakość pracy

Źródło: jak w tab. 1.

Tabela 3. Wskaźniki strukturalne dotyczące innowacji i badań naukowych stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	Wydatki publiczne na edukację	Relacja całkowitych wydatków publicznych na edukację i wielkości PKB (w %)	Jakość zasobów ludzkich
2	Wydatki na badania naukowe	Relacja całkowitych wydatków na badania naukowe w sektorze przedsiębiorstw i pozostałe wielkości PKB (w %)	Wysiłek badawczo-rozwojowy
3	Dostęp do Internetu	Udział gospodarstw domowych mających dostęp do Internetu	Spółeczeństwo informacyjne
4	Doktoraty z dziedziny nauk technicznych i ścisłych	Doktoraty w naukach technicznych i ścisłych na 1000 osób w wieku 25-34 lat	Jakość zasobów ludzkich
5	Patenty	Liczba europejskich i amerykańskich patentów na 1 mln mieszkańców	Siła innowacyjności
6	Kapitał zainwestowany w ryzykowne przedsięwzięcia	Relacja ryzykownych inwestycji kapitałowych i PKB (w podziale na fazy inwestowania)	Dostępność zasobów finansowych, zwłaszcza na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Źródło: jak w tab. 1.

Wskaźniki przemian gospodarczych (tab. 4) odnoszą się do integracji rynku, ewolucji cen, postępów w liberalizacji dziedzin sieciowych (*network industries*) oraz możliwych zmian w funkcjonowaniu rynku produktów spowodowanych interwencjonizmem państwowym. W 2002 roku do tej grupy wskaźników strukturalnych wprowadzono nowy wskaźnik, a mianowicie strukturę rynku w dziedzinach sieciowych (sfera sieciowej infrastruktury technicznej). Umożliwia on pomiar wzrostu poziomu konkurencji w tych dziedzinach, zmiany udziału poszczególnych gestorów w rynku i ukazanie ich monopolistycznej pozycji i zachowań.

Tabela 4. Wskaźniki strukturalne dotyczące przemian gospodarczych stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	Relatywne poziomy cen i ich zbieżność	Relatywne poziomy cen finalnego spożycia indywidualnego (łącznie z podatkami pośrednimi) (UE = 100)	Integracja rynku produktów. Efektywność rynku
2	Ceny w dziedzinach sieciowych	Poziom cen i ich zmiany na rynkach telekomunikacji, zaopatrzenia w energię elektryczną i gaz	Efektywność rynku
3	Struktura rynku w dziedzinach sieciowych	Udziały beneficjentów sieci stacjonarnych i komórkowych na rynkach telekomunikacyjnych. Udział w rynku największej elektrowni (generatora energii elektrycznej)	Efektywność rynku
4	Zamówienia publiczne	Wartość zamówień publicznych (przetargów ogłaszanych publicznie) jako odsetek PKB	Integracja rynku produktów
5	Sektorowe i celowe subwencje państwowe	Subwencje (sektorowe i celowe) państwowe jako odsetek PKB	Zniekształcenia na rynku
6	Kapitał zaangażowany na rynku akcji	Relacja kapitału zaangażowanego na rynku akcji do PKB (w %)	Finansowanie wzrostu

Źródło: jak w tab. 1.

Wskaźniki spójności społecznej obowiązujące w 2002 r. nie uległy zmianie (w stosunku do ich zestawu z roku poprzedniego). Umożliwiają one pomiar poziomu i trwałości ubóstwa, jak również stopnia zróżnicowania dochodów i związanego z tym ryzyka alienacji społecznej. Istotną rolę odgrywa monitorowanie działań mających na celu zwiększenie spójności społeczeństwa poprzez wzrost poziomu społecznej akceptacji i zmniejszenie liczby trwale bezrobotnych. Wskaźniki strukturalne opisujące stopień spójności społecznej zawiera tab. 5.

Tabela 5. Wskaźniki strukturalne dotyczące spójności społecznej stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	Podział dochodów (kwintylowy wskaźnik dochodów)	Stosunek dochodów ogółem uzyskanych przez 20% ludności o najwyższych dochodach do dochodów ogółem uzyskanych przez 20% ludności o najniższych dochodach. Podział dochodów jest ustalany przy wykorzystaniu równoważnych dochodów całkowitych	Zwalczanie ubóstwa i alienacji społecznej
2	Stopa ubóstwa przed transferami socjalnymi i po nich	Udział ludności żyjącej poniżej granicy ubóstwa przed transferami socjalnymi i po nich. Granica ubóstwa definiowana jest jako 60% wartości medialnej równoważnych dochodów	Zwalczanie ubóstwa i alienacji społecznej
3	Trwałość ubóstwa	Udział ludności żyjącej poniżej granicy ubóstwa przez trzy kolejne lata	Zwalczanie ubóstwa i alienacji społecznej
4	Spójność regionalna	Współczynnik zmienności PKB na 1 mieszkańca (w standardach siły nabywczej) w przekroju regionalnym (poziom NUTS 3) wewnątrz krajów	Spójność
5	Młódzież wczesnie kończąca edukację i nie podejmująca dalszej nauki lub szkoleń	Udział ludności w wieku 18-24 lat z ukończonym gimnazjum nie kontynuującej dalszej nauki	Inwestowanie w zasoby ludzkie. Zwalczanie alienacji społecznej
6	Stopa długotrwałego bezrobocia	Udział długotrwanie bezrobotnych (ponad 12 miesięcy) w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo	Pełne zatrudnienie. Zwalczanie alienacji społecznej

Źródło: jak w tab. 1.

Stan środowiska naturalnego w poszczególnych krajach to dziedzina opisywana przez kolejną grupę wskaźników strukturalnych. Grupa ta uwzględniana jest dopiero od 2002 r. Rada Europy w czerwcu 2001 r. przyjęła bowiem strategię zrównoważonego rozwoju oznaczającą konieczność uwzględnienia środowiskowego aspektu rozwoju poszczególnych krajów Unii Europejskiej. Określono w tejże strategii główne kierunki proekologicznego rozwoju, do których należą: eliminacja źródeł zmian klimatycznych, rozwój transportu przyjaznego środowisku, wyraźne ograniczanie zagrożeń dla życia ludności oraz bardziej racjonalne gospodarowanie odpadami. Celem zatem stosowania wskaźników strukturalnych

dotyczących stanu środowiska jest monitorowanie wymienionych kierunków zrównoważonego rozwoju. Spośród wskaźników z tej grupy jedynie wskaźnik ukazujący energochłonność gospodarki był wcześniej stosowany, pozostałe zaś wskaźniki zostały wprowadzone dopiero w 2002 r. Wskaźniki ilustrujące stan środowiska naturalnego oraz poszczególnych jego komponentów ukazuje tab. 6.

Tabela 6. Wskaźniki strukturalne dotyczące stanu środowiska naturalnego stosowane przez Komisję Europejską w 2002 r.

Lp.	Nazwa	Definicja	Cel stosowania
1	Emisja gazów powodujących efekt cieplarniany	Łączna emisja gazów powodujących efekt cieplarniany (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs, SF ₆) wyrażona w równowartości CO ₂	Ograniczanie zmian klimatycznych i wdrażanie protokołu z Kioto
2	Energochłonność gospodarki	Stosunek krajowego zużycia energii brutto do poziomu PKB	Efektywniejsze wykorzystanie energii
3	Rozmiary transportu towarowego i pasażerskiego w relacji do PKB	Wskaźnik zmian rozmiarów transportu towarowego i pasażerskiego w relacji do PKB (mierzony w tonokilometrach do PKB i w pasażerokilometrach do PKB; rok bazowy – 1995)	Rozdzielenie rozwoju transportu od wzrostu gospodarczego
4	Modalny podział transportu towarowego i pasażerskiego	Modalny podział transportu towarowego (pomiędzy drogowy i inne: kolejowy, krajowy lotniczy, rurociągowy, morski) i transportu pasażerskiego (pomiędzy drogowy, lotniczy i inne: kolejowy, wodny, publiczny)	Rozwój środków transportu przyjaznych środowisku
5	Jakość powietrza miejskiego	Wskaźniki uwzględniające stężenie ozonu i pyłu na obszarach miejskich (liczba dni, w których stężenie przekracza normy dla każdej z dwóch wybranych substancji zanieczyszczających powietrze)	Poprawa jakości powietrza miejskiego
6	Odpady komunalne	Odpady komunalne (zgrupowane, wywiezione i spalone), mierzone w kg na osobę rocznie	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów i poprawa gospodarki odpadami

Źródło: jak w tab. 1.

Zaprezentowane grupy dziedzinowych wskaźników strukturalnych pozwalają na kompleksową, choć w syntetycznym wymiarze, ocenę stanu i tendencji zmian społecznych i gospodarczych z jednej strony globalnie w Unii Europejskiej, a z drugiej w poszczególnych jej krajach.

3. Polska statystyka publiczna wobec wymogów stosowania wskaźników strukturalnych Komisji Europejskiej

Główny Urząd Statystyczny w 1989 r. nawiązał współpracę z Urzędem Statystycznym Wspólnoty Europejskiej (Eurostat), która doprowadziła do podpisania w dniu 30 października 1990 r. Wspólnej Deklaracji o Współpracy Statystycznej. W lipcu 1998 r. dokonany został przegląd zgodności polskich rozwiązań z prawem europejskim w obszarze negocjacyjnym „Statystyka”, a w grudniu tego roku zostało przyjęte stanowisko negocjacyjne w tej dziedzinie.

Wprawdzie w czerwcu 1999 r. zamknięto rozdział negocjacji w zakresie statystyki, nadal jednak nie zakończono negocjacji w obszarze „Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych”, dla którego statystyka (zwłaszcza regionalna) ma szczególnie istotne znaczenie. Jednym z priorytetów Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej stały się dziedziny i zakresy statystyki, obejmujące zobowiązania podejmowane w procesie negocjacji oraz analizy i oceny Komisji Europejskiej. Potrzeby informacyjne w tym zakresie dotyczą w szczególności następujących zakresów:

- ludności i powierzchni jednostek terytorialnych,
- rynku pracy i bezrobocia,
- statystyki makroekonomicznej (w tym PKB w przekrojach regionalnych),
- rolnictwa i leśnictwa,
- produkcji i zużycia energii,
- transportu,
- turystyki,
- działalności badawczo-rozwojowej,
- stanu i ochrony środowiska.

W roku 2001, na zlecenie Eurostatu, przeprowadzona została przez niezależnych ekspertów z krajów Unii Europejskiej kompleksowa ocena stanu polskiej statystyki publicznej (Global Assessment). Celem tej oceny była m.in. ocena zdolności administracyjnej polskiej statystyki do informacyjnego wspomagania procesu politycznego i gospodarczego zarządzania krajem. W ocenie tej Główny Urząd Statystyczny oraz jego regionalne agendy są już obecnie w stanie dostarczać zdecydowaną większość informacji oczekiwanych od krajów kandydujących do Unii Europejskiej.

Znaczną poprawę stopnia dostosowania polskiej statystyki publicznej do standardów informacyjnych i wymogów Unii Europejskiej przyniosą

z pewnością wyniki przeprowadzonego na przełomie maja i czerwca 2002 roku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego.

Zestawienie przedstawionego uprzednio zakresu wskaźników strukturalnych stosowanych dla potrzeb sporządzania syntetycznych raportów o stanie krajów Unii Europejskiej oraz możliwości polskiej statystyki publicznej skłania do następujących wniosków:

- w dziedzinie ilustrującej ogólne tło gospodarcze występuje wysoki stopień „pokrycia” informacyjnego; zakres badań statystycznych (pełnych i reprezentacyjnych) pokrywa niemal w pełni potrzeby informacyjne w tym zakresie; wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań dostarczą ponadto cennych i precyzyjnych informacji (w okresach międzyspisywowych ustalanych szacunkowo) o liczbie i strukturze ludności aktywnej zawodowo;
- w dziedzinie opisującej sferę zatrudnienia ma miejsce zróżnicowany zakres dostosowania polskiej statystyki publicznej do wymogów określonych przez wskaźniki strukturalne; badania statystyczne w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń oraz czasu pracy nie obejmują globalnej populacji zatrudnionych; dotyczą jedynie podmiotów gospodarczych zatrudniających ponad 9 osób, a pełnym zakresem badań statystycznych objęte są jednostki sfery budżetowej; brakuje ponadto informacji dotyczącej udziału dorosłych w szkoleniach;
- w dziedzinie innowacji i badań naukowych znaczną część oczekiwań Unii Europejskiej spełnia polska statystyka publiczna; brakuje jednak bieżących informacji o powszechności korzystania z połączeń internetowych, a danych w tym zakresie nie dostarczą nawet wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 r.;
- w dziedzinie obrazującej przemiany gospodarcze widoczne jest pełne dostosowanie możliwości informacyjnych statystyki polskiej do potrzeb wyznaczonych przez zakres wskaźników strukturalnych;
- w dziedzinie ukazującej spójność społeczną widoczna jest natomiast wyraźna luka informacyjna; brakuje wiarygodnych i pełnych informacji o sferze ubóstwa, rozkładzie dochodów ludności, a informacji o młodzieży nie podejmującej dalszej nauki lub szkoleń dostarczą dopiero wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 r.;
- w dziedzinie dotyczącej stanu środowiska naturalnego ma miejsce wysoki stopień dostosowania możliwości informacyjnych polskiej

statystyki publicznej do wymogów wyznaczonych przez odpowiednie wskaźniki strukturalne; regularnymi badaniami jakości powietrza atmosferycznego na terenach miejskich obejmuje się jedynie wybrane miasta, a nawet ich poszczególne rejony, dane zaś o całkowitej emisji gazów powodujących efekt cieplarniany są danymi szacunkowymi wyliczonymi przez Fundację na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii zgodnie z metodologią IPCC (Intergovernmental Panel Climate Change – Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu).

4. Podsumowanie

Prowadzone analizy komparatystyczne pozwalają zauważyć, że między potrzebami informacyjnymi wynikającymi z zakresu wskaźników strukturalnych służących opracowywaniu rocznych syntetycznych raportów o krajach Unii Europejskiej a możliwościami polskiej statystyki publicznej istnieje wysoki stopień kompatybilności.

Wobec istniejącego (wskazanego uprzednio) braku możliwości spełnienia wszystkich wymagań określonych przez prezentowany zestaw wskaźników strukturalnych stosowanych przez Komisję Europejską, oczywisty staje się postulat dalszego doskonalenia sprawozdawczości polskiej statystyki publicznej, szerszego wykorzystania wyników badań reprezentacyjnych i masowych oraz zawartości rejestrów administracji publicznej (rządowej i samorządowej). Wzrost użyteczności funkcjonalnej polskiej statystyki publicznej wobec standardów statystycznych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej wymaga nie tylko zmian metodycznych, lecz również rozszerzenia zakresu przedmiotowego i podmiotowego badań statystycznych oraz dalszego doskonalenia systemu kompleksowej informacji statystycznej o jednostkach terytorialnych różnych szczebli.

Niwelowanie istniejących problemów, w tym rozpiętości luki informacyjnej, wymaga jednak niewątpliwie nie tylko czasu, lecz również istotnego wsparcia finansowego m.in. dla organów statystyki publicznej. Jest to szczególnie istotne w świetle aspiracji Polski do integracji ze strukturami krajów Unii Europejskiej.

**STRUCTURAL INDICATORS
IN THE EUROPEAN COMMISSION REPORTS
VERSUS INFORMATIONAL CAPABILITIES
OF THE POLISH PUBLIC STATISTICS**

Summary

The purpose of this study is an identification of the information potential of Polish public statistics in meeting the requirements necessary for the preparation of annual synthesis reports by the European Commission. The sets of structural indicators in particular domains serve the purpose of identification and measurement of changes, which take place in different segments of social and economic reality of particular European Union countries. Countries applying for the European Union membership, including Poland should evaluate their level of information and methodology compatibility in this area. An attempt of such an evaluation has been presented in this study.

The carried out comparative analysis make it possible to notice that there exists a high degree of comparability between the information requirements resulting from the range of structural indicators necessary for the elaboration of annual synthesis reports about the European Union countries and the potential of Polish public statistics.